

As for the information that is part of the criminological and forensic characteristics and is important in determining the operational-search characteristics of the murder on request, it is indicated that this information is about the person of the offender, victim, typical places, methods and means of their commission. At the same time, it is determined that, as a result of the analysis of empirical material, the commission of murder has a specific mechanism of organization and commissioning, it is often characterized by the absence of direct links between the client (the organizer) and the perpetrator of the crime, the previous relationship between the hired criminal (killer) and the victim (they not familiar with each other, have no common interests, the killer is not personally interested in the death of a person, and in most cases, mercenary motive). At the same time, it was stated that depending on the level of preparedness of the person-killer, other circumstances of the commission of the murder depend on the order. Taking into account the aforesaid the author distinguishes the characteristic signs of the victim, the person of the offender, the methods of committing the crime, place and time.

As the results of the study, it was stated that the current operational-search characteristics of murders to order includes many different specialized traits, ranging from place, time, and manner of their commission to typical signs of victims of such crimes, customers and performers. However, in most cases, depending on the person's victim and the target that is planned to reach, the commission of the assassination will be directly proportional to other attributes.

Keywords: operative-search characteristics, killing to order, operational-search counteraction.

УДК 343.123.12 (477)

В. І. Ткаченко

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ПРОФІЛАКТИКА КОНТРАБАНДИ НАРКОТИКІВ

У статті проведено комплексне дослідження оперативно-розшукової профілактики контрабанди наркотиків. Визначено її місце в системі оперативно-розшукової протидії контрабанді наркотиків. Адаптовано результати досліджень учених щодо ознак і сутності оперативно-розшукової профілактики злочинів щодо контрабанди наркотиків. Розглянуто основні елементи системи оперативно-розшукової профілактики контрабанди наркотиків. Охарактеризовано критерії результативності проведених профілактичних заходів.

Ключові слова: оперативно-розшукова профілактика, оперативно-розшукова протидія, контрабанда наркотиків, наркотики.

Постановка проблеми. Розкриття змісту та механізму оперативно-розшукової профілактики контрабанди наркотиків потребує ретельного дослідження. Це обумовлено тим, що від обсягу знань оперативних працівників про механізм та систему оперативно-розшукової профілактики залежить ефективність попередження контрабанди наркотиків на етапі виношування злочинних намірів або вчинення відповідних підготовчих дій.

На сьогодні дослідження системи оперативно-розшукової профілактики контрабанди наркотиків мають фрагментарний характер і потребують більш ретельного аналізу й комплексного підходу. Отже, актуальність питання безперечна.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оперативно-розшукову профілактику як складову попередження злочинності досліджували з позиції теорії оперативно-розшукової діяльності О. М. Джу́жа, В. Д. Пчолкін, В. В. Шендрік, В. Кушпін, О. В. Кириченко. Окремі питання профілактики контрабанди наркотиків порушували в дослідженнях В. А. Тимошенко, Н. В. Григорян, І. В. Смірнова, О. М. Гумін. Водночас ці питання науковці розглядали насамперед з позиції загальної профілактики наркотиків.

Формування цілей. Автор має на меті комплексно дослідити систему та особливості оперативно-розшукової профілактики контрабанди наркотиків.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку теорії оперативно-розшукової діяльності наукова категорія «оперативно-розшукова профілактика» проходить період трансформації та переосмислення. По-перше, це пов'язано з підвищенням пріоритетності саме попередження злочинності. По-друге, змінюється тлумачення категорійного апарата в науці. Якщо декілька років тому практично всі науковці визнавали оперативну профілактику однією з форм ОРД, то на сьогодні думки вчених стосовно цього розділилися. Скажімо, М. В. Стащак з цього приводу поділив науковців на дві групи: учені, які розглядають оперативну профілактику як підсистему оперативно-розшукового попередження, та вчених, які визнають її третьою формою ОРД. Дослідник і собі визначає таку форму ОРД як оперативну-розшукову превенцію [1]. На нашу думку, це самостійна форма ОРД, оскільки завдання, які стоять у межах оперативної профілактики, мають свою специфіку та потребують формування самостійної методики застосування оперативно-розшукових заходів, об'єднаних єдиною метою – недопущення вчинення злочинів або створення системи бар'єрів для їх учинення.

Проаналізувавши думки науковців, які представляють інтереси теорії та практики оперативно-розшукової діяльності щодо визначення поняття “оперативно-розшукова профілактика”, об'єднуючи їхні позиції [2, с. 6; 3; 4, с. 91-93; 5, с. 15-17], доходимо висновку, що оперативно-розшукова профілактика – це система оперативно-розшукових заходів, які здійснюють суб'єкти ОРД, що охоплюють цілісну систему контролю за оперативною ситуацією (криміногенною обстановкою) для виявлення, запобігання й усунення (нейтралізацію) причин та умов, що сприяють учиненню злочинів, а також виявлення осіб, які готуються до вчинення злочинів, або від яких їх слідче очікувати, та здійснення стосовно таких осіб превентивного впливу для недопущення вчинення задуманих злочинів або тих, що готуються, та припинення таких, що розпочалися. В. П. Кушпін акцентує увагу на специфічних ознаках оперативно-розшукової профілактики, зокрема: – використання оперативно-розшукових сил, засобів і методів (гласних і негласних) щодо виявлення та усунення причин і умов злочинів, впливу на осіб з криміногенними нахилами; – уживання заходів профілактики суб'єктами оперативно-розшукової діяльності; – прихованість впливу на об'єкти (причини злочинності, умови, які сприяють учиненню окремих видів злочинів, правопорушник та його поведінка) та реалізація

профілактичних заходів від одержання негласної інформації до комбінування оперативно-розшукових можливостей щодо усунення протиправної поведінки, протиправної ситуації (обстановки), недопущення настання суспільно небезпечних наслідків; - специфічність об'єктів індивідуальної оперативно-розшукової профілактики, якими є не будь-які особи з криміногенними нахилами, які допускають порушення норм моралі чи правил співжиття, а саме ті особи, які виявляють намір учинити злочини чи готуються до його вчинення, і зазвичай перебувають на оперативних профілактичних обліках [6, с. 90-93]. О. В. Кириченко виділив її різновиди, а саме: профілактика випередження-сукупність оперативно-розшукових, профілактичних та інших заходів, які спрямовані на завчасне запобігання виникненню криміногенних явищ і процесів у суспільному житті; профілактика обмеження - сукупність оперативно-розшукових, профілактичних та інших заходів, які перешкоджають поширенню в країні або на певній адміністративно-територіальній одиниці криміногенних явищ, детермінації окремих видів злочинності та формуванню особи злочинця; профілактика усунення - сукупність оперативно-розшукових, профілактичних та інших заходів, які спрямовані на ліквідування негативних процесів та явищ, та які запобігають новій активізації їхніх дій; профілактика захисту - сукупність оперативно-розшукових, профілактичних та інших заходів, що здійснюються для усунення умов, які сприяють учиненню злочинів, та (опосередковано) антисуспільних поглядів [4, с. 91-93]. В. Д. Пчолкін підкреслив мету системи заходів оперативної профілактики, а саме: вплив на особу для того, аби вона добровільно відмовилася від реалізації злочинних намірів; усунення причин та умов, якими має намір скористатися особа; штучне створення обстановки, що виключає або істотно ускладнює можливість учинення злочинів; притягнення особи до відповідальності (кримінальної, адміністративної, дисциплінарної) за здійснення підготовчих дій; затримка на «гарячому» під час замаху на вчинення злочину [5, с. 15-17]. Уважаємо, що всі перелічені науковцями ознаки та елементи оперативної профілактики злочинів, цілком утілюються в межах оперативно-розшукової профілактики контрабанди наркотиків. Це підтверджується думками авторів, які досліджували певні питання оперативно-розшукової профілактики контрабанди наркотиків. Скажімо, Н. В. Григорян визначає оперативно-розшукову профілактику контрабанди наркотиків як сукупність заходів, спрямованих на попередження вчинення контрабанди наркотиків конкретними особами, а також на ліквідацію умов, що сприяють учиненню контрабанди наркотиків, і які реалізуються за допомогою оперативно-розшукових заходів [7]. В. А. Тимошенко досліджував проблеми впливу міжнародних наркоділків на регіональні злочинні організації та суспільство, акцентуючи увагу на заходах щодо нейтралізації такого впливу [8]. О. М. Гумін охарактеризував основні умови та причини, що сприяють учиненню контрабанди наркотичних засобів; виділив заходи контролюючих та правоохоронних органів, які проводяться ними самостійно або через взаємодію, спрямовані на запобігання зазначеному злочину, а також установив тісний об'єктивний

взаємозв'язок між профілактичними заходами з протидії контрабанді наркотиків та їх незаконному обігу [9, с. 68-71]. І. П. Смірнова досліджує досвід протидії транснаціональному наркобізнесу, зокрема його профілактиці й наполягає на ефективності зміцнення співробітництва в межах Програми ООН з міжнародного контролю наркотиків. Учена приділяє увагу проведенню профілактичних заходів у морських портах, а також пропускних пунктах, де за результатами її дослідження проходять основні маршрути контрабанди великих партій наркотиків [10].

З огляду на вищевикладені позиції фахівців теорії та практики оперативно-розшукової діяльності до складових системи оперативно-розшукової профілактики контрабанди наркотиків пропонуємо віднести такі елементи: 1. Об'єкти; 2. Суб'єкти; 3. Критерії результативності проведених профілактичних заходів; 4. Етапи проведення; 5. Джерела інформації; 6. Місця проведення профілактичних заходів; 7. Заходи оперативно-розшукової профілактики; 8. Правову основу проведення оперативно-розшукової профілактики; 9. Методи оперативно-розшукової профілактики; 10. Детермінанти; 11. Засоби оперативно-розшукової профілактики.

До об'єктів оперативно-розшукової профілактики відносяться: 1. Особи, які, - виношують наміри взяти участь в організації, учиненні, забезпеченні та приховуванні контрабанди наркотиків; - здійснюють певні дії з підготовки до організації, учинення, забезпечення, приховування контрабанди наркотиків та сприяння її проведенню; - від яких можливо очікувати організації та вчинення контрабанди наркотиків у майбутньому; - мають схильність до вчинення корупційних правопорушень та посадових проступків, що можуть сприяти вчиненню контрабанди наркотиків; - систематично контактують з міжнародними наркоділками, або працюють на підприємствах, де останні є власниками або керівниками; - попали в поле зору інтересів міжнародних наркоділків або проявили самостійно до них інтерес; - є наркозалежними та систематично відвідують країни традиційного виготовлення, синтезу або перероблення наркотиків; - виступають як наркоінспектори щодо наркотиків іноземного походження; 2. *Організовані злочинні угруповання та злочинні організації* (вітчизняні, іноземні, міжнародні, транснаціональні), які впливають на наркоситуацію та кримінальне середовище в Україні та у світі; 3. *Причини та умови, що сприяють учиненню контрабанди наркотиків.* Такі причини та умови можуть становити потенційну або реальну загрозу, але ще не наступили; уже існують або існували колись; 4. *Певні події та процеси в кримінальному середовищі, які можуть вплинути на організацію контрабанди наркотиків тощо.*

Критерії результативності проведених профілактичних заходів. На наш погляд, з огляду на загально визнані позиції науковців щодо критеріїв оперативно-розшукової профілактики злочинів показниками ефективності проведення оперативно-розшукової профілактики будуть такі результати: добровільна відмова особи від участі в організації та вчиненні контрабанди наркотиків, або її сприянні; створення умов для унеможливлення або

ускладнення вчинення контрабанди наркотиків, або її сприянню; усунення можливості міжнародних наркоділків впливати на внутрішній наркоринок, вітчизняні ОЗУ, конкретних осіб, представників правоохоронних та контролюючих органів, керівників та працівників транспортного комплексу; зниження інтересу міжнародних наркоділків до діяльності в Україні; розривання стійких зв'язків між учасниками наркоугрупвань; дискредитація наркоугрупвань або їх впливових представників серед злочинного середовища; утрата інтересу наркоділків до можливого контрабандного переміщення наркотиків через певну ділянку митного або прикордонного контролю в якийсь спосіб; установлення оперативного контролю за особами, які можуть представляти оперативний інтерес; усунення причин та умов, що сприяють учиненню контрабанди наркотиків; зменшення попиту на імпорتنі наркотики та скорочення їх пропозицій; обмеження доступності до певних наркотиків в Україні; створення умов, які б дозволяли виявити ознаки підготовки до вчинення контрабанди наркотиків; створення умов для встановлення міжнародних наркоділків; нейтралізація матеріально-економічних та інформаційних можливостей наркоконтрабандистів тощо.

Також потрібно звернути увагу, що добровільна відмова особи від реалізації задумів стосовно організації й учинення контрабанди наркотиків або припинення підготовки до неї, досягається при здійсненні оперативними працівниками на неї такого впливу через механізм застосування сили, засобів та заходів ОРД, у результаті чого в об'єкті профілактики формується певна позиція щодо сумніву в потребі участі в організації, учинення, супроводження та приховування контрабанди наркотиків. Такий сумнів може з'явитися в особи при розумінні нею невідворотності кримінального покарання та обов'язкового викриття правоохоронцями; невпевненості в можливості довести злочин до кінця; виникненні недовіри до подільників; невпевненості в отриманні достатніх матеріальних благ від учинення злочину; можливості попадання в матеріальну та іншу залежність від представників кримінального середовища; наявності високих фінансових та інших ризиків у ході залучення до контрабандної діяльності; розуміння про можливу усвідомленість правоохоронців про злочинні наміри.

Етапи проведення оперативно-розшукової профілактики контрабанди наркотиків. У теорії оперативно-розшукової діяльності більшість науковців схиляються до думки, що в основі оперативно-розшукової профілактики стоїть збір, перевірка, документування та реалізація інформації стосовно об'єктів оперативного інтересу та причин, що породжують злочинність; умов, що сприяють учиненню злочинів; стосовно осіб, від яких можливо очікувати злочини; факторів, що впливають на криміногенні процеси в суспільстві тощо (теоретики ОРД). Не винятком є й оперативно-розшукова профілактика контрабанди наркотиків, яка, на наш погляд, має такі етапи організації та проведення: 1. Збір та перевірка інформації про потенційні та реальні об'єкти оперативно-розшукової профілактики; 2. Документування фактів, які є підставою для проведення оперативно-розшукової

профілактики. 3. З'ясування мети оперативно-розшукової профілактики та постановка відповідних завдань. 4. Прогнозування результатів профілактичних заходів з урахуванням їх необхідності, актуальності, реальності та достатності. 5. Планування оперативно-розшукових та інших заходів, спрямованих на досягнення певних профілактичних цілей з визначенням конкретних заходів, їхніх виконавців, термінів, сил та засобів, можливість залучення інших правоохоронних або контролюючих структур. 6. Проведення профілактичних заходів (вплив на об'єкти за допомогою сил, заходів та засобів ОРД). 8. Аналіз результативності проведених заходів. 9. Дальший оперативний контроль.

Місце проведення профілактичних заходів: - уся територія оперативного об'єктового або лінійного обслуговування; - пункти пропуску в зонах митного та прикордонного оформлення; - ділянки державного кордону; - прикордонні населені пункти; - об'єкти залізничного, морського, авіаційного та автомобільного транспорту на каналі міжнародних вантажно-пасажирських перевезень; - морські та авіаційні судна, членами екіпажу яких є громадяни України, які курсують за межами України; - розважальні заклади, де традиційно можуть збувати наркотики іноземного походження; - мережа Інтернет; - кримінальне середовище в Україні та за її межами.

Заходи оперативно-розшукової профілактики контрабанди наркотиків. Заходи ОРД, які застосовуються в межах оперативно-розшукової профілактики контрабанди наркотиків, треба поділити на заходи, що спрямовані на: збір інформації, яка є підставою для проведення оперативної профілактики; вивчення потенційних об'єктів профілактики; отримання оперативної-значущої інформації стосовно об'єктів профілактики в межах проведення оперативного контролю; документування реальних або потенційних загроз стосовно об'єктів профілактики; здійснення корегувального впливу щодо об'єктів профілактики; здійснення перевірки результативності корегувального впливу; створення умов для недопущення виникнення умов та причин, що можуть сприяти вчиненню контрабанди наркотиків. Найбільш ефективними заходами є проведення індивідуально-роз'яснювальної бесіди з особою безпосередньо правоохоронцями через конфідентів або інших залучених осіб; вплив на об'єкти та їх оточення через оперативні джерела, відповідні підрозділи кіберзлочинності (у мережі Інтернет), або в результаті виконання оперативними працівниками спеціальних завдань у злочинних організаціях або в кримінальному середовищі з активним застосуванням методу дезінформації; інформування відповідних організацій, установ, підприємств щодо необхідності усунення причин та умов учинення контрабанди наркотиків; інформування населення через ЗМІ безпосередньо від правоохоронців або через інші організації; проведення профілактичних операцій; документування корупційних діянь та посадових злочинів з боку працівників органів та організацій, які сприяють, або можуть сприяти вчиненню контрабанди наркотиків тощо. *Класифікація заходів оперативно-розшукової профілактики контрабанди наркотиків.* На підставі аналізу напрацювань фахівців теорії та

практики оперативно-розшукової діяльності доходимо висновку, що заходи профілактики можливо поділити на такі види: за масштабом (регіональні, загальнодержавні, міжнародні); за характером гласності заходів (гласні та негласні); за рівнем (загальні, групові, індивідуальні); за суб'єктом проведення; за кількістю суб'єктів (проводяться самостійно одним суб'єктом ОРД або двома й більше на підставі взаємодії); за рівнем планування (заплановані, ситуативні); за кількістю заходів (для досягнення профілактичного результату проводиться один захід ОРД, декілька заходів, профілактична операція); за складністю (прості заходи, оперативні комбінації); за часом (разові, на певний період, систематичні, постійні), за необхідністю отримання санкцій на проведення (потребують санкції, не потребують, комбіновані); за кінцевими результатами (спрямовані на вирішення мети, на вирішення певних завдань для досягнення мети); за об'єктами; за місцем проведення.

Висновки. Оперативно-розшукова профілактика є перспективною складовою оперативно-розшукової протидії контрабанді наркотиків, оскільки дозволяє нейтралізувати злочинну діяльність на стадії виношування злочинних намірів та ранньої підготовки до злочину. Оперативно-розшукова профілактика контрабанди наркотиків – це діяльність суб'єктів оперативно-розшукової діяльності з використанням сил, засобів, методів та заходів ОРД, що спрямована на виявлення, прогнозування, усунення, недопущення причин учинення контрабанди наркотиків, умов, що сприяють учиненню цього злочину, отримання інформації стосовно осіб, які виношують наміри вчинити контрабанду наркотиків або здійснюють певні підготовчі дії, осіб, від яких можливо очікувати вчинення цього протиправного діяння, а також від осіб, які впливають на злочинні процеси, пов'язані з організацією та вчиненням контрабанди наркотиків, для здійснення профілактичного впливу на них та взяття на оперативний контроль, ужиття заходів щодо ускладнення та унеможливлення здійснювати контрабанду наркотиків у майбутньому. Оперативно-розшукова профілактика контрабанди наркотиків за своєю метою та завданнями тісно взаємопов'язана з профілактикою незаконного обігу наркотиків іноземного походження, тому виникає потреба в передачі функцій протидії, а також профілактики незаконного обігу наркотиків та їх контрабанди в компетенцію одного правоохоронного органу.

Використані джерела:

1. Стацак М. В. Диференціація форм оперативно-розшукової діяльності. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2016. № 3. С. 125-133.

2. Козаченко І. П. Правовые и организационно-тактические основы оперативно-розсыской профилактики преступлений : автореф. дис. д-ра юрид. наук. М., 1992. 48 с.

3. Василичук В. І. Оперативно-розшукова профілактика як форма оперативно-розшукової діяльності. URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/13648/%C2>.

4. Кириченко О. В. Класифікація заходів оперативно-розшукової профілактики. *Попередження злочинів суб'єктами оперативно-розшукової діяльності* : матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 17 грудня 2010 р.). МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2010. 248 с.

5. Пчолкін В. Д. Поняття та роль оперативно-розшукової профілактики в запобіганні злочинам. *Попередження злочинів суб'єктами оперативно-розшукової діяльності* : матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 17 грудня 2010 р.). МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2010. 248 с.

6. Кушніт В. П. Оперативно-розшукова профілактика та кримінологічна інформація. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. Серія Юриспруденція. 2015. Вип. 13. Т. 2. 137 с.

7. Григорян Н. В. Профілактика в боротьбі з контрабандою наркотиків. "Пока не поздно". №10 (163) 2007. URL : http://narkom.info/archive/2007_pnp_10.pdf.

8. Тимошенко В. А. Наркобізнес: національна та міжнародна протидія новим викликам: Монографія. Київ:НА СБ України, 2006, 440 с.

9. Гумін О. М. Заходи профілактики злочинів, пов'язаних з контрабандою наркотиків. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. Серія Юриспруденція. 2014. Вип.10-1. Т. 2. 180 с.

10. Смірнова І. В. Тенденції трансграничної контрабанди наркотичних засобів та психотропних речовин. Боротьба з організованою злочинністю й корупцією (теорія та практика) № 18/2008. URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/bozk/18text/g18_10.htm.

Стаття надійшла до редколегії 21.05.2018

Ткаченко В. И. Оперативно-розсыскная профилактика контрабанды наркотиков

В статье проводится комплексное исследование оперативно-розсыскной профилактики контрабанды наркотиков. Определено ее место в системе оперативно-розсыскного противодействия контрабанде наркотиков. Адаптированы результаты исследований ученых относительно признаков и сущности оперативно-розсыскной профилактики преступлений применительно контрабанде наркотиков. Рассмотрены основные элементы системы оперативно-розсыскной профилактики контрабанды наркотиков. Охарактеризованы критерии результативности проводимых профилактических мероприятий.

Ключевые слова: оперативно-розсыскная профилактика, оперативно-розсыскное противодействие, контрабанда наркотиков, наркотики.

Tkachenko V. Operatively-search Prevention of Smuggling of Narcotics

The author of the article has proved the perspective of operative and search prevention in the system of operative and search counteraction to drug smuggling. This is due to the need to focus the attention of operative officers on preventing the organization and commission of drug smuggling at the stages of planning criminal intentions and conducting preliminary preparatory actions for the implementation of this criminal activity. Research papers of scholars representing the interests of the theory of operative and search activity, in regard to the features and essence of operative and search prevention, in relation to drugs smuggling have been adapted. The author's concept of the category of "Operative and search prevention of drug smuggling" has been provided. The author has considered such important components of the system of operative and search prevention of drugs smuggling

as its objects, subjects, stages of conduction, activities. The author has also specified the main groups of objects of operative and search drug prevention, which included persons who committed preparatory actions in the framework of the organization of drug smuggling, having the intentions to commit such acts, as well as persons who may participate in this unlawful activities; criminal drug organizations; causes and conditions that facilitate the organization and commission of drugs smuggling; certain processes in the criminal environment that may be related to the planning of drugs smuggling. The criteria for the effectiveness of preventive measures carried out by operative officers have been also characterized. An attempt to distinguish the criteria for classifying the types and activities of operative and search prevention has been made. Special attention has been emphasized on the fact that operative and search prevention of drugs smuggling according to its objectives and tasks is closely linked to operative and search prevention of illicit drugs trafficking of foreign origin.

Keywords: operative and search prevention, operative and search counteraction, smuggling of narcotics, drugs.

УДК 343.71

М. О. Черниш

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ

У статті подано оперативно-розшукову характеристику незаконного заволодіння транспортними засобами. Названо кримінально-правові аспекти незаконного заволодіння транспортними засобами, визначено окремі аспекти кримінологічної та криміналістичної характеристик, що викликають інтерес при визначенні оперативно-розшукової характеристики. Констатовано, що на сьогодні працівники кримінальної поліції постійно мають справу з використанням новітніх технологій і способів незаконного заволодіння автомобілями, варіацією предметів викрадень: від старих автомобілів до автомобілів преміум класу, до того ж місця вчинення таких злочинів є як малолюдні, так і велелюдні. Резюмовано, що лише в разі обізнаності працівників кримінальної поліції щодо сучасних ознак оперативно-розшукової характеристики незаконного заволодіння автомобілями можлива ефективна протидія досліджуваному виду злочинної діяльності.

Ключові слова: оперативно-розшукова характеристика, працівники кримінальної поліції, незаконне заволодіння транспортними засобами.

Постановка проблеми. Статистика свідчить про щорічне збільшення кількості вчинення незаконних заволодінь транспортними засобами [1]. Водночас аналіз емпіричного матеріалу показав, що ефективна оперативно-розшукова протидія вказаному виду злочинів безпосередньо залежить від того, наскільки працівники оперативних підрозділів володіють достатніми даними про способи, знаряддя, осіб, які вчиняють вказані злочини, а також іншими відомостями, що становлять інтерес для кримінального провадження. У теорії оперативно-розшукової діяльності узагальнення вказаних відомостей дістало назву оперативно-розшукової характеристики, яка є відмінною від криміналістичної, кримінологічної або інших характеристик злочинів. Як слушно зазначає Д. В. Гребельський, оперативно-